

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ Τμήμα Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης

ΜΕΛΕΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΣΥΝΘΕΤΗΣ ΠΛΑΚΑΣ ΜΕ ΠΙΕΖΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

ΒΟΡΟΣΤΣΟΥΚ ΙΡΙΝΑ

XANIA 2016

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ Τμήμα Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης

ΜΕΛΕΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΣΥΝΘΕΤΗΣ ΠΛΑΚΑΣ ΜΕ ΠΙΕΖΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

ΒΟΡΟΣΤΣΟΥΚ ΙΡΙΝΑ

<u>Εξεταστική Επιτροπή:</u>

Σταυρουλάκης Γεώργιος

Μαρινάκης Ιωάννης

Αντωνιάδης Αριστομένης

XANIA 2016

<u>Ευχαριστίες</u>

Από τα βάθη της καρδιάς μου θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους όσους με βοήθησαν όλο αυτό το διάστημα για να ολοκληρώσω τις μεταπτυχιακές μου σπουδές όσο και τη μεταπτυχιακή μου διατριβή.

Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνεις τον καθηγητή μου Κο. Σταυρουλάκη Γεώργιο για την διαρκή και ακούραστη στήριξη του. Οι αστείρευτες γνώσεις του με βοήθησαν να ξεπεράσω όλες τις δυσκολίες.

Ευχαριστώ τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής, καθηγητές κ. Αντωνιάδη και κ. Μαρινάκη, για το χρόνο που διέθεσαν, για την ανάγνωση και τη βελτίωση αυτής της διατριβής.

Ολοκληρώνοντας , θέλω να ευχαριστήσω ξεχωριστά την μητέρα μου Ελένη, και τον Μεταξά για την στήριξη και την υπομονή τους.

Περιεχόμενα

1.	Εισαγωγή	5
2.	Μέθοδος πεπερασμένων στοιχείων	6
3.	Πιεζοηλεκτρισμός	8
4.	Comsol Multiphysics	16
5.	Μελέτη Μοντέλου 2d με πακτωμένη τη μία πλευρά	18
Επίλ	λυση/Αποτελέσματα	22
6.	Μελέτη Μοντέλου 2d με ελεύθερη πλάκα	33
7.	Μελέτη μοντέλου 3d με πακτωμένη τη μία πλευρά	45
8.	Μελέτη μοντέλου 3d με ελεύθερη πλάκα	54
9.	Συμπεράσματα / Προτάσεις για μελλοντική έρευνα	60
10.	Βιβλιογραφία	61

1. <u>Εισαγωγή</u>

Στην παρούσα εργασία, θα σχεδιάσουμε και θα μοντελοποιήσουμε μία σύνθετη πλάκα με πιεζοηλεκτρικά στοιχεία και εποξικό γραφίτη T300/976. Στην πλάκα θα γίνουν αναλύσεις ιδιοσυχνοτήτων (τόσο σε 2d όσο και σε 3d) για 2 περιπτώσεις: α) πλάκα με τη μία πλευρά της πακτωμένη και β) ελεύθερη πλάκα. Ο σχεδιασμός του μοντέλου καθώς και η ανάλυση της συμπεριφοράς του πραγματοποιήθηκε στο πρόγραμμα Comsol Multiphysics.

Στη συνέχεια, και αφού ασκήσουμε εξωτερική ημιτονοειδή δύναμη, θα μελετήσουμε τη συμπεριφορά της πλάκας σε συνάρτηση με το χρόνο.

To σχέδιο της πλάκας καθώς και οι ιδιότητες των υλικών επιλέχθηκαν από το paper με τίτλο A finite-element model for piezoelectric composite laminates (1997) των K Y Lam, X Q Peng, G R Liu and J N Reddy.

Τα στάδια της μοντελοποίησης καθώς και όλα τα αποτελέσματα που εξάγαμε παρουσιάζονται αναλυτικά καθώς και τα συμπεράσματα μας από αυτή την μελέτη.

2. Μέθοδος πεπερασμένων στοιχείων

Αφετηρία για τη μέθοδο των πεπερασμένων στοιχείων υπήρξε η δομική ανάλυση των αεροσκαφών στις αρχές του προηγούμενου αιώνα. Αρχικά ο Hrenikoff παρουσίασε μια λύση στα προβλήματα ελαστικότητας με τη 'μέθοδο των δικτυωμάτων'. Στη συνέχεια, το 1943, ο Courant δημοσίευσε μία εργασία η οποία χρησιμοποιούσε κατά τμήματα τριγωνική παρεμβολή σε τριγωνικές υποπεριοχές για να μοντελοποιήσει προβλήματα στρέψης. Οι Turner όπως και άλλοι, δημιούργησαν μητρώα ακαμψίας για δικτυώματα, δοκούς αλλά και άλλα στοιχεία και παρουσίασαν τα ευρήματα τους το 1956.

Ο όρος πεπερασμένα στοιχεία, έκανε την εμφάνιση του το 1960, και πρωτοειπώθηκε από το Clough. Εκείνη την περίοδο οι μηχανικοί χρησιμοποιούσαν τη μέθοδο για να δίνουν προσεγγιστικές λύσεις σε προβλήματα ανάλυσης τάσεων, ροής ρευστών, μεταφοράς θερμότητας καθώς και μιας πληθώρας άλλων εφαρμογών.

Το πρώτο βιβλίο για πεπερασμένα στοιχεία των Zienkiewicz και Chung κυκλοφόρησε το 1967. Ήταν η περίοδος (τέλη '60 αρχές '70) όπου η μέθοδος εφαρμόστηκε και σε μη-γραμμικά προβλήματα καθώς και σε άλλες παραμορφώσεις.

Από τότε και στο εξής, ολοένα και περισσότεροι μηχανικοί χρησιμοποιούν τη μέθοδο αυτή για να δώσουν λύσεις σε σύγχρονα αλλά και κλασσικά προβλήματα καλύπτοντας ένα εκτενέστατο φάσμα επιστημών.

Αν και η αρχική σύλληψη της μεθόδου πεπερασμένων στοιχείων είχε στόχο την μητρωική ανάλυση, η θεωρητική της βάση διευρύνθηκε σημαντικά. Αυτό συνέβη γιατί σχετικά γρήγορα έγινε αντίληπτή η δυνατότητα εφαρμογής της στην ανάλυση συνεχών μέσων (κελύφη, ελασματα κτλ.). Πιο συγκεκριμένα, κύριο χαρακτηριστικό της ΜΠΣ είναι η χρήση δισδιάστατων και τρισδιάστατων στοιχείων στην προσομοίωση συνεχών μέσων.

Βασικές έννοιες της μεθόδου

Η ΜΠΣ αποτελεί σήμερα ένα πανίσχυρο εργαλείο για την αριθμητική επίλυση ενος σημαντικού φάσματος προβλημάτων του μηχανικού καθώς στον πυρήνα της βρίσκεται η δυνατότητα προσομοίωσης μιας πραγματικής, συνεχούς κατασκευής, χωρίς φυσικούς διαχωρισμούς, με τεχνητά στοιχεία τα οποία συνδέονται σε έναν πεπερασμένο αριθμό κόμβων. Τα τεχνητά αυτά στοιχεία, ή πεπερασμένα στοιχεία, είναι συνήθως τετράπλευρα ή τριγωνικά με τους κόμβους να καταλαμβάνουν τις θέσεις των άκρων. Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται, επομένως, ένας πεπερασμένος αριθμός διακριτών μεταβλητών επι των οποίων είναι εφικτό να εφαρμοσθούν μητρωικές μέθοδοι. Οι μεταβλητές αυτές είναι οι μετατοπίσεις των κόμβων και, σε ορισμένες περιπτώσεις, και οι παράγωγοί τους.

Στην τελευταία αυτή περίπτωση κάνουμε λόγο για βαθμούς ελευθερίας αντί για μετατοπίσεις κόμβων. Έτσι, οι μόνοι άγνωστοι είναι οι μετατοπίσεις στους κόμβους, άρα και το πρόβλημα μετασχηματίζεται από συνεχές σε διακριτό εκφραζόμενο ως ένα συστήμα γραμμικών εξισώσεων οι οποίες επιλύονται με μητρωικές μεθόδους. Ωστόσο, μια διακριτή προσομοίωση δεν μπορεί να αποδώσει πάντοτε και με απόλυτη ακρίβεια την συμπεριφορά ενός συνεχούς μέσου, ανεξάρτητα από τον αριθμό των διακριτών μεταβλητών που εκάστοτε χρησιμοποιούνται. Υπάρχει, δηλαδή, πάντοτε το περιθώριο

σφάλματος. Με την ορθή όμως επιλογή των ιδιοτήτων των στοιχείων και την κατάλληλη διακριτοποίηση το αριθμητικό σφάλμα μπορεί να περιορισθεί και να χαρακτηρισθεί ως αμελητέο και τοπικό.

Ο πλέον διαδεδομένος τρόπος για διατύπωσης της μεθόδου των πεπερασμένων στοιχείων για γραμμικά στατικά προβλήματα βασίζεται στη μέθοδο των μετατοπίσεων. Άλλοι τρόποι κάνουν χρήση της ισορροπίας δυνάμεων ή άλλων υβριδικών ή και μεικτών μεθόδων. Σε κάθε περίπτωση, όμως, αυτό έχει ως αποτέλεσμα ένα σύνολο εξισώσεων, η επίλυση των οποίων δίνει την κατά προσέγγιση συμπεριφορά του συνεχούς.

Τα βασικά στάδια της μεθόδου είναι:

1. Η προσομοίωση (διακριτοποίηση) της κατασκευής με ένα σύνολο στοιχείων που συνδέονται με συνοριακούς κόμβους.

2. Ο προσδιορισμός των γενικευμένων (αγνώστων) μετατοπίσεων που θα καθορίσουν πλήρως την απόκριση της κατασκευής.

3. Η διατύπωση των εξισώσεων ισορροπίας που αντιστοιχούν στις άγνωστες κομβικές μετατοπίσεις και η επίλυσή τους.

4. Ο υπολογισμός των εσωτερικών κατανομών των τάσεων των στοιχείων για δεδομένες μετατοπίσεις στους κόμβους.

5. Η ερμηνεία των αποτελεσμάτων της ανάλυσης (μετατοπίσεις και τάσεις) με βάση τις δεδομένες παραδοχές του προβλήματος.

Οι αυξημένες απαιτήσεις υπολογιστικής ισχύος αποτελούσαν για χρόνια το μεγάλο μειονέκτημα της εν λόγω μεθόδου ιδίως όταν εφαρμοζόταν σε σύνθετα μοντέλα. Το μειονέκτημα όμως αυτό αμβλύνθηκε χάρη στη ραγδαία εξέλιξη των υπολογιστικών μηχανών και των συστημάτων CAD (Computer Aided Design). Σήμερα, εναλλακτικά μοντέλα μπορούν να ελεγχθούν σε ψηφιακό περιβάλλον πολύ πριν την κατασκευή του πρωτοτύπου εκμηδενίζοντας ουσιαστικά το περιθώριο αυτού που παραπάνω κατονομάσθηκε ως σφάλμα.

3. Πιεζοηλεκτρισμός

Το φαινόμενο του πιεζοηλεκτρισμού

To 1880, oi Jacques και Pierre Curie ανακάλυψαν ένα ασυνήθιστο χαρακτηριστικό σε κρυσταλλικά ορυκτά : όταν υπόκεινται σε μηχανική δύναμη, οι κρύσταλλοι αποκτούν ηλεκτρική πολικότητα. Η τάση και η συμπίεση παράγουν τάση αντίθετης πολικότητας, ανάλογη με την ασκούμενη δύναμη. Ακολούθως, επιβεβαιώθηκε το συμπέρασμα αυτής της σχέσης : όταν ένας από τους παραπάνω ενεργειακούς κρυστάλλους παραγωγής τάσης (Volt) εκτίθεται σε ηλεκτρικό πεδίο έχει τη τάση να επιμηκυνθεί ή να συρρικνωθεί σύμφωνα με τη πολικότητα του πεδίου. Επίσης η δύναμη του πεδίου στο οποίο λαμβάνει χώρα το φαινόμενο επηρεάζει αναλογικά. Αυτές οι παρατηρήσεις της συμπεριφοράς των κρυσταλλικών δομών υπό πίεση, επισήμαναν το πιεζοηλεκτρικό φαινόμενο και το αντίστροφο φαινόμενο, αντίστοιχα, από την ελληνική λέξη «πιέζω» piezein.

Αν και η σημασία του μεγέθους της πιεζοηλεκτρικής τάσης, της κίνησης ή ακόμα και των δυνάμεων είναι μικρής κλίμακας συχνά χιάζεται ενίσχυση. Ωστόσο σταδιακά τα πιεζοηλεκτρικά υλικά σταδιακά προσαρμόζονται με εντυπωσιακά αποτελέσματα σε ευρείας κλίμακας εφαρμογές. Το πιεζοηλεκτρικό φαινόμενο χρησιμοποιείται σε εφαρμογές εντοπισμού κίνησης, όπως αισθητήρες δύναμης ή μετατόπισης. Στις αρχές του 20ου αιώνα πιεζοηλεκτρικά κεραμικά που βασίζονται σε μεταλλικά οξείδια και άλλα υλικά επέτρεψαν στους σχεδιαστές να χρησιμοποιήσουν το πιεζοηλεκτρικό φαινόμενο σε καινούργιες ,πρωτοπόρες για την εποχή, εφαρμογές. Η σύσταση, το σχήμα ,και οι διαστάσεις ενός πιεζοκεραμικού στοιχείου μπορεί να τροποποιηθεί έτσι ώστε να φτάσει στις απαιτούμενες προδιαγραφές για το συγκεκριμένο σκοπό χρήσης. Το θετικό αυτών των υλικών είναι ότι παρουσιάζουν μια ανθεκτικότητα, είναι χημικά αδρανή και σχετικά φθηνά στην κατασκευή.

Τα κεραμικά που κατασκευάζονται από τιτανιούχο ζιρκονιούχο μόλυβδο παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη ευαισθησία και υψηλότερες θερμοκρασίες λειτουργίας, συγκριτικά με κεραμικά άλλης σύστασης και για αυτό το λόγο είναι αυτή τη στιγμή τα πιο διαδεδομένα σε χρήση πιεζοηλεκτρικά υλικά.

Τρόπος κατασκευής

Το παραδοσιακό πιεζοηλεκτρικό κεραμικό είναι μια μάζα από κεραμικούς κρυστάλλους περοβσκίτη (CaTiO3), οι οποίες αποτελούνται από τετρασθενής μεταλλικά ιόντα, συνήθως τιτάνιο ή ζιρκόνιο, σε ένα μεγαλύτερο δικτύωμα δισθενούς ιόντων όπως Βάριο (Ba) και O2- ιόντα. Η διάταξη τους στο χώρο παρουσιάζει κυβική συμμετρία στη κρυσταλλική τους μορφή και ο κάθε κρύσταλλος κάτω από ειδικές συνθήκες λειτουργεί ως δίπολο.

Για να προετοιμαστεί ένα πιεζοηλεκτρικό υλικό, αναμιγνύονται εκλεκτές PZT σκόνες από τα δομικά στοιχεία των μεταλλικών οξειδίων σε προκαθορισμένες αναλογίες. Στη συνέχεια θερμαίνεται για να σχηματιστεί μια ομοιόμορφη σκόνη. Η σκόνη που παράγεται αναμειγνύεται με μια οργανική ένωση και σχηματίζει δομικά στοιχεία με κατάλληλο σχήμα για χρήση (δίσκοι, ράβδοι, πλακέτες). Αυτά τα στοιχεία ακολουθούν ένα πρόγραμμα επεξεργασίας στο οποίο θερμαίνονται σε συγκεκριμένη θερμοκρασία με αποτέλεσμα τα μικρά κομμάτια της πιέζο-σκόνης να λιώσουν και το υλικό να πάρει τη πυκνή κρυσταλλική του μορφή. Τέλος τα στοιχεία υφίστανται την τελική τους επεξεργασία και τοποθετούνται σε επιφάνειες κατάλληλα επιλεγμένες .Το σημείο Curie, είναι το κρίσιμο σημείο του πιεζοηλεκτρικού κρυστάλλου. Σε θερμοκρασίες χαμηλότερες του σημείου αυτού, η κρυσταλλική δομή αποκτά τετραγωνική συμμετρία και λειτουργεί σαν δίπολο παρουσιάζοντας ηλεκτρική διπολική ροπή. Γειτονικά δίπολα με τοπική ευθυγράμμιση ονομάζονται τομείς. Αυτή η ευθυγράμμιση δίνει μια δικτυακή διπολική ροπή στο τομέα και αυτό σα συνέπεια μια δικτυακή πολικότητα .Η κατεύθυνση της πολικότητας σε γειτονικούς τομείς είναι τυχαία ωστόσο το κεραμικό στοιχείο δεν έχει συνολική πολικότητα.

ΕΙΚΟΝΑ 1 ΠΟΛΩΣΗ ΠΙΕΖΟΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Η ευθυγράμμιση των τομέων σε ένα πιέζο-κεραμικό στοιχείο γίνεται όταν εκτίθεται το στοιχείο σε ένα ισχυρό πεδίο συνεχούς ρεύματος, σε θερμοκρασία λίγο χαμηλότερη από το σημείο Curie. Με αυτή τη πόλωση τα δίπολα του στοιχείου ευθυγραμμίζονται προς μια κατεύθυνση στο πεδίο. Όταν αφαιρεθεί αυτό το αρχικό ηλεκτρικό πεδίο τα περισσότερα δίπολα διατηρούν τη διάταξη τους. Το στοιχείο πλέον παρουσιάζει μια μόνιμη πολικότητα και μια μόνιμη επιμήκυνση.

Όπως προαναφέρθηκε τα πιεζοηλεκτρικά κεραμικά δε παρουσιάζουν συμμετρία πάνω από τη θερμοκρασία Curie αντίθετα μια συμμετρική δομή πάνω από αυτή τη κρίσιμη θερμοκρασία. Με τα δίπολα τυχαία τοποθετημένα και προσανατολισμένα το στοιχείο δε παρουσιάζει κανένα πιεζοηλεκτρικό φαινόμενο. Αντίθετα με την εφαρμογή συνεχόμενης τάσης παρουσιάζεται ευθυγράμμιση των δίπολων άρα πόλωση. Αυτό έχει ως συνέπεια το υλικό να παρουσιάζει πιεζοηλεκτρικές ιδιότητες ακόμα και μετά την απομάκρυνση της αρχικής τάσης. Μετά τη πόλωση το υλικό διατηρεί μια πολικότητα και πίεση όπως φαίνεται στα παραπάνω σχήματα.

Καθώς στο «πολωμένο» κεραμικό ασκείται πίεση , το κρυσταλλικό δικτύωμα παραμορφώνεται με αποτέλεσμα μερικοί τομείς να μεγαλώνουν σε βάρος άλλων. Αυτή η μεταβολή επηρεάζει τη συνολική διπολική ροπή του υλικού. Σε ένα συγκεκριμένο εύρος πίεσης , αυτή η αλλαγή της διπολικής ροπής αυξάνει τη ιδιότητα του πιεζοηλεκτρικού υλικού με συνέπεια τη πρακτική του χρήση καθώς η αντίδραση του υλικού είναι σχεδόν γραμμική.

9

Ιδιότητες

Μια μηχανική συμπίεση σε πολωμένο πιεζοηλεκτρικό υλικό αλλάζει τη διπολική ροπή, εμφανίζοντας ηλεκτρική τάση στο σύστημα. Συμπίεση με φορά ίδια με τη πολικότητα ή τέντωμα αντίθετο της κατεύθυνσης πολικότητας, παράγει τάση ίδιας πολικότητας με την αρχική τάση που είχε εφαρμοστεί για τη πόλωση του κεραμικού.

Αυτή η μετατροπή της μηχανικής ενέργειας σε ηλεκτρική τάση είναι οι βασικές δράσης του φαινομένου του πιεζοηλεκτρισμού. Αυτή τη συμπεριφορά των πιεζοηλεκτρικών υλικών αρχίζει να χρησιμοποιείται σε ευρύ φάσμα εφαρμογών στη βιομηχανία (συσκευές ανάφλεξης καυσίμων , solid state batteries, μηχανισμοί αισθητήρων δύναμης).

Οι τιμές της ηλεκτρικής τάσης που προκύπτουν από τη συμπιεστική δύναμη ,που εφαρμόζεται στο πιεζοηλεκτρικό υλικό , είναι ανάλογες των προδιαγραφών του. Το ίδιο ισχύει και στη περίπτωση που εφαρμόζουμε τάση και παράγεται πίεση στο υλικό. Σε αντίθετη εφαρμογή μπορεί να παραχθεί μηχανική ενέργεια από ηλεκτρική τάση . Σε τάση ίδιας πολικότητας με τη πολικότητα της τάσης πόλωσης του κεραμικού υλικού , το στοιχείο θα επιμηκυνθεί και η διάμετρος του θα γίνει μικρότερη. Με αντίθετη πολικότητα το στοιχείο θα γίνει μικρότερο και πιο φαρδύ . Αν συνδυαστούν αυτές οι δυο μεταβολές στο μέγεθος του υλικού με βάση τη πολικότητα της τάσης που εφαρμόζεται , το αποτέλεσμα είναι μηχανική ενέργεια που μπορεί να εφαρμοστεί σε κατασκευές με βάση πιεζοηλεκτρικά υλικά.

ΕΙΚΟΝΑ 2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ Η ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΤΑΣΗΣ ΣΕ ΠΙΕΖΟΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Εφαρμογές Πιεζοηλεκτρισμού

Η πιεζο-τεχνολογία χρησιμοποιείται όλο και συχνότερα στις εφαρμογές υψηλής τεχνολογίας όπως σε ιατρικό και επιστημονικό εξοπλισμό, συστήματα για μετρήσεις αποστάσεων και τέλος στη συγκομιδή ενέργειας ή Energy Harvesting. Οι παραπάνω εφαρμογές επηρεάζουν σταδιακά τη καθημερινότητα του σύγχρονου ανθρώπου ακόμα και αν αυτό δεν είναι άμεσα αντιληπτό. Ωστόσο οι δυνατότητες του πιεζοηλεκτρικού φαινομένου δεν έχουν φτάσει σε τελικό στάδιο.

Για την αποδοτικότερη λειτουργία και την πιο αξιόπιστη εφαρμογή τους πραγματοποιούνται όλο και περισσότερες επιστημονικές μελέτες. Ένα παράδειγμα καθημερινής εφαρμογής του πιεζοηλεκτρισμού είναι ο ηλεκτρικός αναπτήρας και πιο

συγκεκριμένα ο κρύσταλλος που προκαλεί υψηλή τάση , κατόπιν πίεσης, με αποτέλεσμα να προκαλεί ανάφλεξη του αερίου.

Παρακάτω θα ακολουθήσει αναλυτικότερη περιγραφή σημαντικών τεχνολογικών εφαρμογών, που εκμεταλλεύονται την πιεζο-τεχνολογία.

Τεχνολογίες υγείας

Στις τεχνολογίες υγείας και στους τομείς της βίο-πληροφορικής γίνεται όλο και πιο αναγκαία η χρήση βασικών λειτουργικών στοιχείων, τα οποία πρέπει να είναι γρήγορα, αξιόπιστα και με ελεγχόμενη ενεργειακή κατανάλωση. Σημαντικός παράγοντας σε αυτή την εξίσωση είναι και η κλίμακα των στοιχείων καθώς συνεχώς μικραίνει. Τα πιεζοηλεκτρικά υλικά και οι εφαρμογές τους ταιριάζουν απόλυτα στις σύγχρονες απαιτήσεις της υγείας.

Το μικρό μέγεθος των συσκευών επιτρέπουν την εμφύτευση τους στον ασθενή βελτιώνοντας τη ποιότητα ζωής τους καθώς τους διευκολύνει στη κίνηση. Το πεδίο εφαρμογών αυτών των ιατρικών εμφυτευμάτων ποικίλει ανάλογα με τις ανάγκες, για παράδειγμα από ακουστικά συστήματα σε βαλβίδες μέτρησης φαρμάκων.

Πιεζοηλεκτρικοί υπερηχητικοί μετατροπείς για ανίχνευση φυσαλίδων αέρα

Απλοί πιεζοηλεκτρικοί δίσκοι χρησιμοποιούνται ως υπερηχητικές συσκευές ανίχνευσης σε ευρύ φάσμα εφαρμογών, όπως για παράδειγμα στην ανίχνευση φυσαλίδων σε συστήματα ροής υγρών σε ιατρικά σωληνάκια.

Η μέθοδος ανίχνευσης φυσαλίδας βασίζεται στη μέτρηση χρόνου διάδοσης με υπερηχητική τεχνολογία. Εναλλασσόμενα σήματα διάδοσης και αποδοχής υπερηχητικών παλμών εκπέμπονται, προς τη κατεύθυνση ροής και την αντίθετη της. Ο αισθητήρας πραγματοποιεί μια αναγνώριση φυσαλίδων αέρα στο υγρό, επιτρέποντας τη συνέχιση της διαδικασίας. Η συσκευή πομπού –δέκτη αποτελείται από πιεζοηλεκτρικούς υπερηχητικούς μετατροπείς.

Αυτοί οι ελεγκτές φυσαλίδων αέρα (Air Bubble Detectors) διασφαλίζουν την σωστή ροή αίματος σε μηχανήματα υποστήριξης καρδιάς και πνευμόνων. Επίσης με σωστή προστασία η πιεζο-τεχνολογία μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε μαγνητικούς τομογράφους.

Επιστημονικός Εξοπλισμός

Τα εξαρτήματα που αποτελούνται από πιεζο-κεραμικά στοιχεία έχουν πλέον εδραιωθεί στις μοντέρνες επιστήμες ως οδηγοί και μετατροπείς. Η αξιόπιστη λειτουργία τους σε ακραίες συνθήκες όπως μαγνητικά πεδία, μεταβλητές θερμοκρασίες και πιέσεις, είναι ο λόγος που έχουν ευρεία εφαρμογή σε παγκόσμιο επίπεδο. Υψηλής ακρίβειας μετρήσεις βρίσκουν εφαρμογή από απλές εργαστηριακές εφαρμογές μέχρι τη βιομηχανία και τις εφαρμογές εξαρτημάτων για διαστημικό εξοπλισμό.

Πιεζοηλεκτρικοί αισθητήρες στο διάστημα

Στην αποστολή της NASA στον Άρη το όχημα περιπλάνησης «Curiosity» έγινε χρήση πιεζοηλεκτρικών μηχανισμών. Συγκεκριμένα , στην ανάλυση δειγμάτων από ορυκτά

της επιφάνειας του πλανήτη. Για να πραγματοποιηθεί δειγματοληψία των πετρωμάτων πρέπει αρχικά να γίνει μια ανάλυση και ταξινόμηση τους. Με κατάλληλες συχνότητες γίνεται ο καθορισμός της πυκνότητας και του ομογενούς μεγέθους τους. Αυτή η επιλογή γίνεται με τους πιεζοηλεκτρικούς αισθητήρες.

Μέτρηση Αποστάσεων

Αισθητήρες υπερηχητικών σημάτων παράγουν υψηλής συχνότητας ηχητικούς παλμούς που δε μπορούν να γίνουν αντιληπτοί από το ηχητικό κατώφλι του ανθρώπου. Το χρονικό διάστημα που ο παλμός κάνει να επιστρέψει, υπολογίζεται ηλεκτρονικά και αυτή η διαδικασία μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε πολλές εφαρμογές της μετρολογίας.

Αισθητήρες ελέγχου θέσης παρκαρίσματος

Το κεντρικό κομμάτι του αισθητήρα είναι ένας δίσκος φτιαγμένος από πιεζοηλεκτρικό υλικό συνδεδεμένο με μια σεισμική μάζα. Όταν το σύστημα επιταχύνει , με αποτέλεσμα η μάζα να παράγει μηχανική ενέργεια. Με την ιδιότητα του πιεζοηλεκτρισμού παράγεται μια μετρήσιμη τάση. Οι αισθητήρες παράγουν διαφορετικές συχνότητες ανάλογα με την επιτάχυνση και παρουσιάζεται γραμμική απόκριση κατά τη διάρκεια της μέτρησης.

Αυτοί οι αισθητήρες τοποθετούνται σε κατάλληλα σημεία στα αυτοκίνητα , όπου στέλνουν και λαμβάνουν δεδομένα σε μορφή σημάτων σχετικά με τη θέση τους. Αυτά τα δεδομένα κατόπιν υπολογίζουν τις αποστάσεις και ενημερώνουν τον οδηγό.

Συγκομιδή Ενέργειας «Energy Harvesting»

Η συγκομιδή ενέργειας ή Energy Harvesting αναφέρεται στη παραγωγή ενέργειας από εξωτερικές διαθέσιμες πηγές (π.χ. δονήσεις ,θερμοκρασίες περιβάλλοντος ,ροή αέρα). Αυτές οι πηγές παρουσιάζονται ως φυσικές ενέργειες όπως αιολική ,ηλιακή ,κυματική. Η λογική περισυλλογής αυτής της ενέργειας είναι η εκμετάλλευση της μηχανικής ενέργειας και η μετατροπή της σε ηλεκτρική.

Η μετατροπή της διαθέσιμης ενέργειας επιτρέπει την ανάπτυξη αυτοτροφοδοτούμενων ενεργειακών μονάδων που διαχειρίζονται από μικρά ενεργειακά φορτία μέχρι μοντέλα μεγαλύτερων ενεργειακά αναγκών.

Τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια ολοένα και αυξανόμενη τάση προς τον τομέα της συγκομιδής ενέργειας . Με τη ραγδαία ανάπτυξη των ασυρμάτων και των μικρό-ήλεκτρο-μηχανικών συστημάτων , το Energy Scavenging παρουσιάζεται ως η εναλλακτική λύση της συμβατικής μπαταρίας. Σε περιοχές όπου η αντικατάσταση / επαναφόρτιση μιας μπαταρίας είναι δύσκολη ,το αυτοτροφοδοτούμενο σύστημα είναι απαραίτητο.

Energy harvesting με χρήση πιεζο-κεραμικών υλικών

Σε αυτό το τομέα παρουσιάζονται εφαρμογές όπου γίνεται συγκομιδή ενέργειας από δονήσεις με χρήση πιεζο-κεραμικών. Η πιεζο-τεχνολογία βασίζεται σε μηχανικές δονήσεις που παράγονται από καθημερινά φαινόμενα μηχανικής ταλάντωσης. Ως πηγή

δονήσεων μπορούν να χρησιμοποιηθούν διάφοροι τύποι μηχανισμών όπως πρόβολοι, κύμβαλα και άλλοι πιο σύνθετοι όπως το ανθρώπινο σώμα .Αυτές οι πηγές μπορούν να παράγουν από mW μέχρι και MW ενέργειας.

Ο Priya παρουσίασε μια αναλυτική αναφορά στην οποία χρησιμοποίησε χαμηλής συχνότητας μετατροπείς για παραγωγή και συγκομιδή ενέργειας με βάση τον πιεζοηλεκτρισμό. Σύμφωνα με τους θεωρητικούς υπολογισμούς του, η πυκνότητα των πιεζοηλεκτρικών ενεργειακών συλλεκτών είναι 3-5 φορές υψηλότερη από τις αντίστοιχα ηλεκτροστατικές και ηλεκτρομαγνητικές συσκευές.

Μια χαρακτηριστική εφαρμογή συγκομιδής ενέργειας είναι η πρόταση που έκανε ο Paradiso, όπου πρότεινε το πιεζοηλεκτρικό παπούτσι. Η ιδέα βασίστηκε στην εκμετάλλευση της κινητικής ενέργειας, εφαρμόζοντας στη σόλα του παπουτσιού πιεζοηλεκτρικό υλικό. Αυτή η «παρασιτική» συγκομιδή ενέργειας αργότερα τροποποιήθηκε με σκοπό την παραγωγή βέλτιστων αποτελεσμάτων με σκοπό την κάλυψη μικρών ενεργειακών αναγκών.

Μια έξυπνη ιδέα εκμετάλλευσης της δόνησης από ανθρώπινη πηγή μηχανικής τάσης είναι το καθημερινό βάδισμα και η κίνηση των αυτοκινήτων. Πιεζοηλεκτρικές πλάκες τοποθετούνται κάτω από το οδόστρωμα και αφού τους ασκηθεί πίεση από τα διερχόμενα αυτοκίνητα , παράγουν ηλεκτρισμό περίπου 200kW σε μήκος ενός χιλιομέτρου δρόμου. Παρόμοια εφαρμογή στη Τουλούζ της Γαλλίας, στην οποία , πιεζοηλεκτρικές πλάκες τοποθετήθηκαν σε πεζοδρόμιο. Η παραγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας καλύπτει τις ενεργειακές ανάγκες για το φωτισμό τους συγκεκριμένου δρόμου.

Μεγάλες εταιρίες στο χώρο του Energy Harvesting (Innowat Tech, Ισραήλ) επενδύουν σε καινοτόμες ιδέες χρησιμοποιώντας πιεζοηλεκτρικά στοιχεία σε αυτοκινητόδρομους, αεροδρόμια και σιδηροδρομικές γραμμές.

Υλικά που εμφανίζουν πιεζοηλεκτρισμό

Από τις 32 κρυσταλλικές τάξεις, 20 είναι μη-κεντροσυμμετρικές. Σε αυτές τις 20 ανήκουν όλοι οι πιεζοηλεκτρικοί κρύσταλλο. Όμως για να είναι ένας κρύσταλλος πιεζοηλεκτρικός θα πρέπει να τηρούνται και άλλες βασικές συνθήκες. Έτσι λοιπόν περιορίζεται ο αριθμός κρυστάλλων που δίδουν πιεζοηλεκτρισμό.

Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνονται οι κρυσταλλικές ομάδες που υποστηρίζουν το φαινόμενο του πιεζοηλεκτρισμού. Στην πράξη το φαινόμενο αυτό εμφανίζεται σε πολύ λίγα υλικά. Μονοκρύσταλλοι από NH4H2PO4, H2PO4, α-χαλαζία, άλας του Rochelle και σε μερικές περιπτώσεις πολυκρυσταλλικά κεραμικά.

Σύστημα	Κρυσταλλογραφικές ομάδες	Κρυσταλλογραφικές ομάδες
	που δίνουν πιεζοηλεκτρισμό	που δε δίνουν πιεζοηλεκτρισμό
Τρικλινές	1	1
Μονοκλινές	2, m	2/m
Ορθορομβιχό	222, mm2	Mmm
Τετραγωνικό	$4, \bar{4}, 422, 4mm, 4\bar{2}m$	4/m, 4/mmm
Τριγωνικό	3, 32, 3m	$\overline{3}, \overline{3}m$
Εξαγωνικό	$6, \bar{6}, 622, 6mm, \bar{6}m2$	6/m, 6/mmm
Κυβιχό	$23, \overline{4}3m$	$M \bar{3}, 432, m \bar{3}m$

ΕΙΚΟΝΑ 3 - ΚΡΥΣΤΑΛΛΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΠΟΥ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΥΝ ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΙΕΖΟΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ

Υπάρχουν δυο κατηγορίες πιεζοηλεκτρικών που χρησιμοποιούνται στον έλεγχο δόνησης, τα κεραμικά και τα πολυμερή. Από τα πιο γνωστά πιεζοκεραμικά είναι ο μόλυβδος ζιρκονίου τιτανίου (PZT), το οποίο έχει ανακτήσιμη τάση 0.1% και χρησιμοποιείται ευρέως ως ενεργοποιητής και αισθητήρας για ένα ευρύ φάσμα συχνοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των υπερηχητικών εφαρμογών και έχει πολύ μεγάλη ακρίβεια. Τα πιεζοπολυμερή χρησιμοποιούνται πιο πολύ ως αισθητήρες και το πιο γνωστό είναι το PVDF.

Ο πιο γνωστός φυσικός κρύσταλλος που εμφανίζει το πιεζοηλεκτρικό φαινόμενο είναι ο κρύσταλλος χαλαζία ο οποίος έχει την μορφή εξαγωνικού πρίσματος. Στην ουσία το πιεζοηλεκτρικό φαινόμενο μπορεί να χαρακτηριστεί ως μεταφορά μεταξύ ηλεκτρικής και μηχανικής ενέργειας, η οποία μπορεί να προκληθεί όταν τα υλικά είναι ηλεκτρικά φορτισμένα και μπορούν πολωθούν. Στα πιεζοηλεκτρικά υλικά τα οποία παρουσιάζουν ανισότροπη συμπεριφορά, η κρυσταλλική τους δομή δεν έχει κέντρο συμμετρίας. Τα περισσότερα πιεζοηλεκτρικά υλικά είναι στερεά κρυστάλλων, αυτά μπορεί να είναι είτε μονοί κρύσταλλοι σχηματισμένοι φυσικά ή με συνθετικές διαδικασίες, είτε πολυκρυσταλλικά υλικά όπως π.χ. τα φεροηλεκτρικά κεραμικά, στα οποία τους δίνεται μια συμμετρία μονού κρυστάλλου με την διαδικασίας της πόλωσης δηλαδή με την εφαρμογή ενός ισχυρού ηλεκτρικού πεδίου κοντά σε θερμοκρασία Curie. Τα πολυμερή μπορούν να λειτουργήσουν ως πιεζοηλεκτρικά κάτω από την επίδραση ενός ηλεκτρικού πεδίου.

Μαθηματική περιγραφή φαινομένου του πιεζοηλεκτρισμού

Ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά των πιεζοηλεκτρικών υλικών αποτελεί το γεγονός ότι οι φυσικές τους ιδιότητες (θερμική, ηλεκτρική αγωγιμότητα, ελαστικότητα, ηλεκτρική πόλωση) εξαρτώνται από την διεύθυνση στην οποία μετρούνται.

Αυτές οι ιδιότητες ονομάζονται ανισοτροπικές. Προκειμένου να προσδιορίσουμε την τιμή αυτών την ιδιοτήτων, χρησιμοποιούμε μαθηματικές ποσότητες που ονομάζονται τανυστές. Αν δηλώσουμε τους άξονες q, y, z ως 1, 2, 3 αντίστοιχα, τότε οι σχέσεις μεταξύ πόλωσης και έντασης εφαρμοζόμενου Ρ ηλεκτρικού πεδίου Ε είναι οι παρακάτω:

 $P_1 = \varepsilon_0 \chi_{11} E_1 + \varepsilon_0 \chi_{12} E_2 + \varepsilon_0 \chi_{13} E_3$ $P_2 = \varepsilon_0 \chi_{21} E_1 + \varepsilon_0 \chi_{22} E_2 + \varepsilon_0 \chi_{23} E_3$ $P_3 = \varepsilon_0 \chi_{31} E_1 + \varepsilon_0 \chi_{32} E_2 + \varepsilon_0 \chi_{33} E_3$

Έτσι ένα πεδίο Ε1 θα γεννήσει τρεις συνιστώσες πόλωση P_1, P_2, P_3 που δίδονται από τις σχέσεις:

$$P_1 = \varepsilon_0 \chi_{11} E_1$$
$$P_2 = \varepsilon_0 \chi_{21} E_1$$
$$P_3 = \varepsilon_0 \chi_{31} E_1$$

Όπου, ε₀ είναι η διαπερατότητα του κενού, q_{ij} η ηλεκτρική επιδεκτικότητα και ως πινακοστοιχείο δίδει τη συνισταμένη της πόλωσης κατά μήκος της διεύθυνσης – i ως αποτέλεσμα εφαρμοζόμενου ηλεκτρικού πεδίου κατά τη διεύθυνση j. Πρέπει να σημειωθεί ότι σε ένα κρύσταλλο όταν εφαρμοστεί ένα ηλεκτρικό πεδίο πχ στον άξονα 1 θα δημιουργήσει πόλωση κατά μήκος και των τριών αξόνων 1, 2, 3. Έτσι η πόλωση δεν είναι παράλληλη προς το εφαρμοζόμενο πεδίο. Αυτό φαίνεται στο σχήμα που ακολουθεί

ΕΙΚΟΝΑ 4 ΠΟΛΩΣΗ ΚΑΤΑ ΜΗΚΟΣ ΤΩΝ 3 ΑΞΟΝΩΝ

4. <u>Comsol Multiphysics</u>

Μπορούμε να περιγράψουμε τι συμβαίνει στον κόσμο χρησιμοποιώντας ένα σύνολο από φυσικούς νόμους. Από τη δεκαετία του 1940, είμαστε σε θέση να χρησιμοποιούμε ηλεκτρονικούς υπολογιστές για να καταλάβουμε τα φυσικά φαινόμενα, παρόλα αυτά οι υπολογιστικές τους δυνατότητες παλιότερα δεν μπορούσαν να ενσωματώσουν το τι ακριβώς συμβαίνει στην πολύπλοκη πραγματικότητα. Το 1986, δύο μεταπτυχιακοί φοιτητές του Royal Institute of Technology (KTH), στη Στοκχόλμη της Σουηδίας, οι Svante Littmarck και Farhad Saeidi, με τη βοήθεια ενός κώδικα που μελετούσαν για ένα μεταπτυχιακό μάθημά τους δημιούργησαν το λογισμικό του Comsol. Το πρόγραμμα **COMSOL Multiphysics** είναι ένα ισχυρό διαδραστικό λογισμικό για την μοντελοποίηση και την επίλυση όλων των ειδών των επιστημονικών και μηχανικών προβλημάτων. Το λογισμικό παρέχει ένα ισχυρό ολοκληρωμένο περιβάλλον εργασίας με ένα μοντέλο Builder (model builder) όπου μπορούμε να έχουμε πλήρη εικόνα του μοντέλου που δημιουργούμε και έχουμε πρόσβαση σε όλες τις λειτουργίες του.

Με τον όρο **multiphysics** εννοούμε τη μελέτη πολλών φυσικών φαινομένων που αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και τη σύζευξη αυτών σε ένα πρόγραμμα προσομοίωσης. Ο πραγματικός κόσμος είναι πολυφαινόμενος (multiphysics), για παράδειγμα το κινητό τηλέφωνο, η κεραία λαμβάνει ηλεκτρομαγνητικά κύματα, η οθόνη αφής ή τα κουμπιά είναι μηχανικά και ηλεκτρικά εξαρτήματα που αλληλεπιδρούν μεταξύ τους, η μπαταρία έχει να κάνει με χημικές αντιδράσεις, την κίνηση των ιόντων και του ηλεκτρικού ρεύματος και ούτω καθεξής. Πρόκειται για μία μόνο συσκευή που ενσωματώνει πολλά φυσικά φαινόμενα. Με ένα κατάλληλο εργαλείο προσομοίωσης, όπως το Comsol multiphysics είμαστε σε θέση να καταγράψουμε σωστά τις σημαντικές πτυχές της μαθηματικών ή της αριθμητικής ανάλυσης.

Κατά την επίλυση των μοντέλων, το COMSOL Multiphysics χρησιμοποιεί τη μέθοδο των πεπερασμένων στοιχείων (FEM). Το λογισμικό τρέχει την ανάλυση των πεπερασμένων στοιχείων με τη δυνατότητα προσαρμογής του πλέγματος από το χρήστη και με τον ταυτόχρονο έλεγχο λαθών χρησιμοποιώντας μια ποικιλία από αριθμητικά προβλήματα.

To COMSOL Multiphysics παράγει μία σειρά βημάτων για να μπορέσει να καταγράψει όλα τα βήματα που δημιουργούν τη γεωμετρία, την πλεγματοποίηση, τη μελέτη περίπτωσης και τις παράμετρους επίλυσης με τελικό αποτέλεσμα την απεικόνιση στην οθόνη του υπολογιστή μας του τελικού μοντέλου που θα προκύψει και των σχετικών διαγραμμάτων. Έχοντας δημιουργήσει αυτά τα βήματα μπορούμε εύκολα να παραμετροποιήσουμε και να μεταβάλλουμε οποιοδήποτε τμήμα του μοντέλου μας απλά αλλάζοντας ένα κόμβο στο δέντρο μοντέλου και ξαντρέχοντας τα δεδομένα. Το πρόγραμμα θυμάται και εφαρμόζει ξανά όλες τις άλλες πληροφορίες και τα δεδομένα του μοντέλου.

Οι Μερικές Διαφορικές Εξισώσεις (ΜΔΕ) αποτελούν τη βάση για τους νόμους της επιστήμης και παρέχουν τη βάση για τη μοντελοποίηση σε ένα ευρύ φάσμα επιστημονικών και μηχανικών φαινομένων. Αυτές χρησιμοποιεί και το COMSOL σε διάφορες περιοχές εφαρμογών όπως:

- Aκουστική (Acoustics)
- Βιοεπιστήμη (Bioscience)
- Χημικές Αντιδράσεις (Chemical reactions)
- > Οξείδωση και Προστασία Οξείδωσης (Corrosion and corrosion protection)
- Διάχυση (Diffusion)
- > Ηλεκτροχημικά Φαινόμενα (Electrochemistry)
- > Ηλεκτρομαγνητικά Φαινόμενα (Electromagnetics)
- Ανάλυση Κόπωσης (Fatigue analysis)
- **Ρευστοδυναμική** (Fluid dynamics)
- Κυψέλες Καυσίμου και Ηλεκτροχημικά Φαινόμενα (Fuel cells and electrochemistry)
- Γεωφυσική και Γεωμηχανική (Geophysics and geomechanics)
- > Μεταφορά Θερμότητας (Heat transfer)
- Μικροηλεκτρονικομηχανικά Συστήματα MEMS (Microelectromechanical systems (MEMS))
- Μικρορευστομηχανική (Microfluidics)
- Μηχανική Μικροκυμάτων (Microwave engineering)
- Οπτική (Optics)
- Ανίχνευση Σωματιδίων (Particle tracing)
- Φωτονική (Photonics)
- > Φυσική Πλάσματος (Plasma physics)
- > Ροή Πορωδών Μέσων (Porous media flow)
- **Κβαντομηχανική** (Quantum mechanics)
- Εξαρτήματα Συχνότητας Ραδιοφώνου (Radio-frequency components)
- Συσκευές Ημιαγωγών (Semiconductor devices)
- Δομική Μηχανική (Structural mechanics)
- > Φαινόμενα Μεταφοράς (Transport phenomena)
- > Διάδοση Κυμάτων (Wave Propagation)

Όσον αφορά το γραφικό του περιβάλλον, το COMSOL παρέχει το κατάλληλο σχεδιαστικό περιβάλλον προς το χρήστη ώστε να μπορέσει να δημιουργήσει κατάλληλα το εξεταζόμενο μοντέλο σε δύο και τρεις διαστάσεις (2D, 3D). Παράλληλα παρέχεται η δυνατότητα αλληλεπίδρασης με προγράμματα όπως το **ProEngineer**, το **AutoCAD** και η **MATLAB**.

5. Μελέτη Μοντέλου 2d με πακτωμένη τη μία πλευρά

Θεωρούμε την σύνθετη πλάκα 2D του παρακάτω σχήματος, όπου στην άνω και κάτω επιφάνεια της έχουν τοποθετηθεί στρώσεις πιεζοηλεκτρικού υλικού. Η πλάκα αποτελείται από εποξικό γραφίτη T300/976 και ο αισθητήρας ή/και ενεργοποιητής από πιεζοηλεκτρικό υλικό PZT G1195N.

ΕΙΚΟΝΑ 5- ΠΡΟΤΥΠΗ ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΗΣ ΥΠΟ ΜΕΛΕΤΗ ΣΥΝΘΕΤΗΣ ΠΛΑΚΑΣ

Υποθέτουμε ότι:

a) τα πιεζοηλεκτρικά επιθέματα (στρώσεις) τοποθετούνται με ακριβώς τις ίδιες πολικές διευθύνσεις και μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως διεγέρτες και ως αισθητήρες.
 b) ισχύει γραμμική θεωρία πιεζοηλεκτρισμού.

c) Το πιεζοηλεκτρικό υλικό είναι ομοιογενές, εγκάρσια ισοτροπικό και ελαστικό

Ιδιότητες Τ300/976

Μέτρο Ελαστικότητας Young	Е	N/m ²	1,5e11
Λόγος Poisson	v		0,3
Πυκνότητα	ρ	Kg/m ³	1600

Ιδιότητες ΡΖΤ G1195N

Μέτρο Ελαστικότητας Young	$E_{11}=E_{22}=E_{33}$	N/m ²	6,3e10
Λόγος Poisson	v		0,3
Πυκνότητα	ρ	Kg/m ³	7600
Πιεζοηλεκτρική Σταθερά	d ₃₁ =d ₃₂	m/V	254x10 ⁻¹²
Ηλεκτρική Διαπερατότητα	$\epsilon_{11} = \epsilon_{22} = \epsilon_{33}$	F/m	15,3x10 ⁻⁹
Shear Moduli	G12=G13=G23	N/m^2	2,42e10

Συνοριακές Συνθήκες

Στο πρώτο μοντέλο μας, η πλάκα είναι πακτωμένη στη μία πλευρά ενώ όλες οι υπόλοιπες μπορούν να κινούνται ελεύθερα. Οι ηλεκτρικές συνοριακές συνθήκες σε όλες τις πλευρές έχουν ορισθεί ως μηδενικής φόρτισης (Zero Charge / Symmetry).

Πρακτικά **Zero Charge / symmetry** σημαίνει ότι το κάθετο διάνυσμα της ηλεκτρικής μετατόπισης είναι μηδενικό. $\mathbf{n} \ge \mathbf{n}$, δηλαδή δεν έχουμε επιβάλει σε κανένα όριο ηλεκτρικό φορτίο.

				- Nî			
ονα <mark>6- Σ</mark> χελ	ΔΙΑΣΗ ΤΗΣ Σ	ΥΝΘΕΤΗΣ Π	ΛΑΚΑΣ ΣΤΟ	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙ	KO COMSO	L	

ΕΙΚΟΝΑ 7- ΚΟΝΤΙΝΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΘΕΤΗΣ ΠΛΑΚΑΣ ΠΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΑΜΕ ΣΤΟ COMSOL

Δημιουργία πλέγματος διακριτοποίησης στο COMSOL

Το πλέγμα της διακριτοποίησης στο Comsol δημιουργείται είτε με τις προεπιλογές του προγράμματος είτε με τρόπο που εισάγει ο χρήστης. Με την αρχική διακριτοποίηση (προεπιλογές Comsol) είχαμε αραιή διακριτοποίηση και μικρό αριθμό στοιχείων και βαθμών ελευθερίας κάνοντας το Comsol να εμφανίζει αποτελέσματα χαμηλής ακρίβειας. Επομένως, από την επιλογή του Comsol *Refine Mesh* αυξήσαμε τον αριθμό στοιχείων και βαθμών ελευθερίας για να έχουμε αποτελέσματα μεγαλύτερης ακρίβειας.

Τελικώς, η κατασκευή διακριτοποιείται σε 106.768 τριγωνικά στοιχεία και συνολικά ορίζονται 541.484 βαθμοί ελευθερίας (DOF).

Είκονα 8- Διακριτοποίηση Πλακάς

Mesh Statistics		×
Global Subdomain Boundary	/ Point	
Extended mesh: Number of degrees of freedom	n: 541484	
Base mesh:		
Number of mesh points:	56263	
Number of elements:	106768	
Triangular:	106768	
Quadrilateral:	0	
Number of boundary elements	: 15862	
Number of vertex elements:	14	
Minimum element quality:	0.6961	
Element area ratio:	0.0622	

Είκονα 10- Στοιχεία Διακριτοποίησης Πλακάς

			-		
s h Statistics Slobal Subdomain Bounda	ry Point	×	Mesh Statistics Global Subdomain Bound	ary Point	
Subdomain selection 1 ^ 2 3 3 4 5 6 V Select Remaining Select Meshed Select Meshed	Number of elements: Triangular: Quadrilateral: Minimum element quality: Element area ratio:	22864 22864 0 0.7032 0.7769	Subdomain selection	Number of elements: Triangular: Quadrilateral: Minimum element quality: Element area ratio:	20896 20896 0 0.8549 0.2179

ΕΙΚΟΝΑ 12- ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΑΚΡΙΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΝΑ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΠΛΑΚΑΣ

ΕΙΚΟΝΑ 13-ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΑΚΡΙΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΝΑ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΠΛΑΚΑΣ

<u>Επίλυση/Αποτελέσματα</u>

Για την επίλυση, επιλέγουμε από την επιλογή Solver Parameters του Comsol σαν solver Eigenfrequencies, όπως φαίνεται στην παρακάτω εικόνα, ενώ αλλάζουμε τον αριθμό των ιδιοσυχνοτήτων από 6 σε 10.

olver Parameters	
Analysis: Eigenfrequency ✓ ✓ Auto select solver Solver: Stationary ▲ Time dependent Eigenfrequency Parametric	General Eigenfrequency Adaptive Advanced Eigenfrequency Desired number of eigenfrequencies: 10 Search for eigenfrequencies around: 0 Linear system solver Linear system solver: Direct (UMFPACK)
Stationary segregated Parametric segregated	Preconditioner:
Adaptive mesh refinement Optimization	Matrix symmetry: Automatic
	OK Cancel Apply Help

ΕΙΚΟΝΑ 14- ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ SOLVER PARAMETERS

Παρακάτω εμφανίζονται τα αποτελέσματα της συνολικής μετατόπισης της πλάκας για κάθε μία από τις 10 ιδιοσυχνότητες που μας έδωσε σαν αποτέλεσμα το Comsol:

Είκονα 15- Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (max 1,084x10⁻³m) για 1st mode → 33,428737 Hz

Eikona 16-Διαγραμμα Σύνολικής μετατοπίσης (μαχ 1,731x10⁻⁴μ) για 2^{νd} μode → 209,219633 Hz

Είκονα 17-Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίξης (μαχ 6,785χ10⁻⁵μ) για 3rd mode → 585,659169 Hz

Είκονα 18-Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 3,158χ10⁻⁵μ) για 4^{τη} μode → 1147,193086 Hz

Είκονα 19-Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίξης (μαχ 1,912x10⁻⁵μ) για 5^{τη} mode → 1895,400087 Hz

Είκονα 20-Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (max 1,281x10⁻⁵m) για 6τη mode → 2829,580202 Hz

Είκονα 21-Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίξης (μαχ 9,185x10⁻⁶μ) για 7^{τη} mode → 3949,050382 Hz

Eikona 22-Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίξης (μαχ 6,909χ10⁻⁶μ) για 8^{τη} μοde → 5252,990256 Hz

Είκονα 23-Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 5,387χ10⁻⁶μ) για 9^{τη} mode → 6740,454345 Hz

Είκονα 24-Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 4,321χ10⁻⁶μ) για 10^{τη} μode → 8410,374908 Hz

Ανάλυση Time Dependant

Στο δεύτερο στάδιο της διατριβής, θα προσθέσουμε στη μελέτη μας την μεταβλητή του χρόνου και θα εξάγουμε αποτελέσματα που θα εξαρτώνται από τον χρόνο. Δεδομένου ότι η 1^η ιδιοσυχνότητα που μας έδωσε το comsol είναι 33,428737 Hz, θεωρούμε σαν συχνότητα διέγερσης 35 Hz για το εξωτερικό δυναμικό φορτίο.

Πρακτικά, οποιαδήποτε κατασκευή που ταλαντώνεται ακριβώς στην συχνότητα συντονισμού της μπορεί να «καταρρεύσει» καθώς θα έχει φτάσει στο όριο αντοχών τα υλικά που την αποτελούν. Είναι επομένως θεμιτό να γνωρίζουμε τα όρια της κατασκευής και στη συνέχεια να διεγείρουμε την πλάκα σε συχνότητες κοντά στην οριακή (συντονισμού) με αποτέλεσμα να έχουμε την μέγιστη ταλάντωση χωρίς να κινδυνεύει η πλάκα μας. Όσο η συχνότητα ταλάντωσης πλησιάζει στην συχνότητα συντονισμού , όπως είναι λογικό η συχνότητα της πλάκας θα αυξάνει και το ηλεκτρικό δυναμικό το ίδιο.

Στην πλάκα μας, θα ασκήσουμε μία ομοιόμορφη δύναμη F στην άνω επιφάνεια της πλάκας μας, ίση με:

$$F_{v} = Fsin(2\pi ft)$$

Βασιζόμενοι στα δεδομένα που έχουμε από το στατικό μοντέλο μας, η δύναμη F είναι ίση με -1000N/m², ενώ η συχνότητα f είναι ίση με 35 Hz όπως είπαμε παραπάνω.

Ένας πολύ σημαντικός παράγοντας στην ανάλυση μας για να έχουμε αποδεκτά αποτελέσματα κοντά στα πραγματικά είναι η απόσβεση. Το μοντέλο απόσβεσης που χρησιμοποιούμε στο Comsol είναι του Rayleigh, και εκφράζεται από την παρακάτω εξίσωση:

$C=\alpha M+\beta K$

Όπου C είναι ο πίνακας απόσβεσης, M ο πίνακας μάζας και K ο πίνακας ακαμψίας. Για να υπολογίσουμε τους συντελεστές απόσβεσης α και β θα χρησιμοποιήσουμε τη σχέση που συνδέει το λόγο κρίσιμης απόσβεσης και τις παραμέτρους της απόσβεσης Rayleigh όπως φαίνεται παρακάτω:

$$\begin{bmatrix} \frac{1}{(2w_1)} \frac{w_1}{2} \\ \frac{1}{(2w_2)} \frac{w_2}{2} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \alpha \\ \beta \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \zeta_1 \\ \zeta_2 \end{bmatrix}$$

Όπου ζείναι ο κρίσιμος λόγος απόσβεσης για μία συγκεκριμένη γωνιακή ταχύτητα w. Επομένως μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε ζεύγη ζ και w με σκοπό να να υπολογίσουμε τα α και β. Για να το επιτύχουμε αυτό θα χρησιμοποιήσουμε τη matlab:

```
b=[0.0%;0.0%];
A=[l/(2*20*2*pi) 2*pi*20/2; l/(2*50*2*pi) 2*pi*50/2];
dampCoefficients=A\b
```

```
dampCoefficients =
```

14.3616 0.0004 Στη συνέχεια, πάμε στα Subdomain Settings του comsol όπου και προσθέτουμε τις τιμές των μεταβλητών α και β και υπολογίσαμε από την matlab.

Subdomain Settings - Piezo F	Plane Stress (smp	ops)			X
Subdomains Groups	Structural Electri	cal Constraint Load / (ig settings	Charge	Damping Init Element Color	- 1
1	Damping model:	Rayleigh 💌]		
3	Quantity	Value/Expression	Unit	Description	
4	a _{dM}	14.3616	1/s	Mass damping parameter	
5	β _{dK}	0.0004	s	Stiffness damping parameter	
Group: Select by group Active in this domain					
		ОК		ancel Apply Help	

Είκονα 25 - Τίμες σταθέρων απόσβεσης Rayleigh

Καθώς η Δύναμη που ασκούμε στην πλάκα είναι ημιτονοειδής, πρέπει να επιλύσουμε το μοντέλο για τουλάχιστον 2 κύκλους. Από την άλλη, επιλύοντας για παραπάνω κύκλους θα μας έδειχνε τα πραγματικά αποτελέσματα μετά την πραγματοποίηση της απόσβεσης. Επομένως μία επίλυση 15 κύκλων θεωρείται ικανοποιητική. Στη συνέχεια, πρέπει να αποφασίσουμε πόσο χρόνο θα χρειαστεί η προσομοίωση για να φτάσει τους 15 αυτούς κύκλους. Η συχνότητα που έχουμε θέσει είναι της τάξης των 35 Hz, δηλαδή 35 κύκλοι το δευτερόλεπτο, επομένως ο χρόνος για 15 κύκλους είναι 15/35=0,42857143sec. Όπως φαίνεται παρακάτω, θέτουμε σαν χρονικό βήμα 0,007142857sec (που ισοδυναμεί με 0, 4285714sec/60).

Μετά τις παραπάνω ρυθμίσεις, οι παράμετροι του επιλυτή (time dependent solver στο solver parameters) διαμορφώνονται ως ακολούθως:

Solver Parameters		×
Analysis:	General Time Stepping Advance	d)
Auto select solver Solver: Stationary Time dependent Eigenvalue Parametric Stationary segregated Parametric segregated	Time stepping Times: Relative tolerance: Absolute tolerance: Allow complex numbers Linear system solver Linear system solver: Direct (Ufficiency of the solver)	0:0.007142857;0.42857143 0.01 0.0010 MFPACK)
Adaptive mesh refinement	Preconditioner: Matrix symmetry: Automatic	Settings
	ОК	Cancel Apply Help

ΕΙΚΟΝΑ 26 - ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΛΥΤΗ ΤΙΜΕ DEPENDENT

Αποτελέσματα:

Για να δούμε πως μεταβάλλεται η μετατόπιση σε σχέση με το χρόνο, επιλέγουμε σαν σημείο αναφοράς το ελεύθερο άκρο στην μέση της πλάκας (σημείο: $\chi=0,2m$, y= 0,0006m). Όπως ήταν αναμενόμενο, μετά από λίγα κλάσματα του δευτερολέπτου, η πλάκα ακολουθεί την ταλάντωση της εξωτερικής δύναμης που ασκήσαμε.

ΕΙΚΟΝΑ 27- ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΗ ΣΗΜΕΙΟΥ X=0.2, Y=0.0006 ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΧΡΟΝΟ

Ενώ η συνολική μετατόπιση κατά μήκος της μέσης της πλάκας (επιφάνεια: $\chi=0\rightarrow0,2m$, y= 0,0006m) φαίνεται παρακάτω:

ΕΙΚΟΝΑ 28 - ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ Υ**=0,0006** ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΧΡΟΝΟ

Στη συνέχεια, για το διάγραμμα τάσεων von Mises και Tresca, επιλέγουμε να δούμε πως διαμορφώνονται οι τιμές των τάσεων στην πάνω επιφάνεια της πλάκας (επιφάνεια: $\chi=0\rightarrow0,2m$, y=0,0012m) καθώς στην πάνω και στην κάτω επιφάνεια εμφανίζονται οι μέγιστες τιμές των τάσεων.

ΕΙΚΟΝΑ 29- ΤΑΣΕΙΣ VON MISES ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ Υ=0,0012 ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΧΡΟΝΟ

ΕΙΚΟΝΑ 30 - ΤΑΣΕΙΣ TRESCA ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ Υ=0,0012 ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΧΡΟΝΟ

Το ηλεκτρικό δυναμικό και το ηλεκτρικό πεδίο, μεταβάλλονται με το χρόνο ως ακολούθως:

ΕΙΚΟΝΑ 31 - ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ Υ=0,0012 ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΧΡΟΝΟ

ΕΙΚΟΝΑ 32 - ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΠΕΔΙΟΥ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ Υ=0,0012 ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΧΡΟΝΟ

Ενώ λοιπές χρήσιμες μονάδες μεταβάλλονται με το χρόνο ως ακολούθως:

ΕΙΚΟΝΑ 33 - ΜΕΤΑΒΟΛΗ 1ΗΣ ΤΑΣΗΣ ΕΦΕΛΚΥΣΜΟΥ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ Υ=0,0012 ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΧΡΟΝΟ

Είκονα 34- Μεταβολή 1ης τάσης παραμορφώσης επιφανείας y=0,0012 σε σχέση με το χρόνο

6. <u>Μελέτη Μοντέλου 2d με ελεύθερη πλάκα</u>

Στη συνέχεια, θα επαναλάβουμε την ίδια διαδικασία, αλλά για ελεύθερη πλάκα, επομένως θα κάνουμε όλες τις συνοριακές συνθήκες της πλάκας μας ελεύθερες (από fixed που ήταν στο πρώτο σκέλος).

Â		
1		
A		
Boundary Settings - Piezo Pl	lane Stress (smpps)	
Boundaries Groups Boundary selection 7 8 9 10 11 12 13 Croup: Select by group Select by group Interior boundaries	Constraint Load Electric BC Color/Style Constraint settings Constraint condition: Free Coordinate system: Global coordinate system	Y

ΕΙΚΟΝΑ 35- ΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΠΛΑΚΑΣ

Κάνοντας ανάλυση ιδιοσυχνοτήτων (για τις 10 πρώτες) βλέπουμε ότι οι πρώτες 2 είναι μηδέν (στην πραγματικότητα δεν είναι μηδέν αλλά πολύ κοντά στο μηδέν), οπότε επαναλάβαμε την διαδικασία για τις 12 πρώτες ιδιοσυχνότητες.

Η συνολική μετατόπιση για τις πρώτες 12 ιδιοσυχνότητες φαίνεται παρακάτω:

Eikona 36 - Διαγραμμα Σύνολικής μετατοπίσης (max 1,599) για 1st mode \rightarrow 0 Hz

Eikona 37- Διαγραμμα Συνολικής μετατοπίσης (max 2,827) για 2nd mode \rightarrow 0 Hz

Eikona 38 - Διαγραμμα Σύνολικής μετατοπίσης (max 1,978) για 3rd mode \rightarrow 1,589231 Hz

Είκονα 39 - Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 1,703χ10⁻⁴) για 4τη μοde → 212,444356 Hz

Είκονα 40 - Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (max 6,18x10⁻⁵) για 5τη mode → 585,454625 Hz

Είκονα 41 - Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 3,154χ10⁻⁵) για 6τη μοde → 1147,285988 Hz

Είκονα 42 - Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 1,91χ10⁻⁵) για 7τη mode → 1895,570299 Hz

Είκονα 43- Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 1,28x10⁻⁵) για 8τη μοde → 2829,891676 Hz

Eikona 44 - Διαγραμμα Συνολικής μετατοπίξης (μαχ 9,173χ10⁻⁶) για 9τη mode → 3949,552477 Hz

Είκονα 45- Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 6,899χ10⁻⁶) για 10τη μοde → 5253,787586 Hz

Είκονα 46- Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 5,38χ10⁻⁶) για 11τη μοde → 6741,62993 Hz

Είκονα 47- Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 4,314χ10⁻⁶) για 12τη μοde → 8411,977235 Hz

Στο δεύτερο βήμα, θα προσθέσουμε στη μελέτη μας την μεταβλητή του χρόνου και θα εξάγουμε αποτελέσματα που θα εξαρτώνται από τον χρόνο. Δεδομένου ότι η 1η ιδιοσυχνότητα που μας έδωσε το comsol (μη κοντινή στο 0) είναι 212,4443 Hz, θεωρούμε σαν συχνότητα διέγερσης 215 Hz για το εξωτερικό δυναμικό φορτίο.

Στην πλάκα μας, θα ασκήσουμε μία δύναμη F αυτή τη φορά όμως σε σημείο (το άνω δεξιά άκρο) ίση με:

$$F_{v} = Fsin(2\pi ft)$$

Βασιζόμενοι στα δεδομένα που έχουμε από το στατικό μοντέλο μας, η δύναμη F είναι ίση με -1000 N/m², ενώ η συχνότητα f είναι ίση με 215 Hz όπως είπαμε παραπάνω.

Point Settings - Piezo Plane	oint Settings - Piezo Plane Stress (smpps)							
Points Groups Point selection 8 9 10 11 12 13 14 Group: Select by group	Constraint Load / Ch Load charge settings Coordinate system: Quantity F _x F _y Q ₀	Global coordinate system Value/Expression Unit N -1000*Sin(2*pi*215* N 0 -1000*Sin(2*pi*215*t)	Description Point load (force) × dir. Point load (force) y dir. Charge					

Είκονα 48 - Εισαγωγή καθέτης δύναμης στο ανώ δεξία σημείο της ελευθέρης πλακάς

Όπως προηγουμένως, για να υπολογήσουμε τις σταθερές απόσβεσης θα χρησιμοποιήσουμε τη matlab:

```
b=[0.1;0.1];
A=[1/(2*150*2*pi) 2*pi*150\/2; 1/(2*300*2*pi) 2*pi*300/2];
dampCoefficients=A\b
dampCoefficients =
125.6637
0.0001
```

Στη συνέχεια, πάμε στα Subdomain Settings του comsol όπου και προσθέτουμε τις τιμές των μεταβλητών α και β και υπολογίσαμε από την matlab.

Subdomain Settings - Piezo P	lane Stress (smp	ops)		×
Subdomains Groups Subdomain selection	Structural Electri	cal Constraint Load / G	Charge	Damping Init Element Color
2	Quantity	Value/Expression	Unit 1/s	Description
5 6	β _{dK}	0.0001	s	Stiffness damping parameter
-				
Group:				
E Select by group				
Active in this domain				
		ОК		ancel Apply Help

ΕΙΚΟΝΑ 49 - ΤΙΜΕΣ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΑΠΟΣΒΕΣΗΣ RAYLEIGH

Καθώς η δύναμη που ασκούμε στην πλάκα είναι ημιτονοειδής, πρέπει να επιλύσουμε το μοντέλο για τουλάχιστον 2 κύκλους. Από την άλλη, επιλύοντας για παραπάνω κύκλους θα μας έδειχνε τα πραγματικά αποτελέσματα μετά την πραγματοποίηση της απόσβεσης.

Επομένως μία επίλυση 15 κύκλων θεωρείται ικανοποιητική. Στη συνέχεια, πρέπει να αποφασίσουμε πόσο χρόνο θα χρειαστεί η προσομοίωση για να φτάσει τους 15 αυτούς κύκλους. Η συχνότητα που έχουμε θέσει είναι της τάξης των 215 Hz, δηλαδή 215 κύκλοι το δευτερόλεπτο, επομένως ο χρόνος για 15 κύκλους είναι 15/215=0,06976744sec. Όπως φαίνεται παρακάτω, θέτουμε σαν χρονικό βήμα 0,001162791sec (που ισοδυναμεί με 0, 06976744sec /60).

Μετά τις παραπάνω ρυθμίσεις, οι παράμετροι του επιλυτή (time dependent solver στο solver parameters) διαμορφώνονται ως ακολούθως:

Solver Parameters		×
Analysis: Time dependent	General Time Stepping Adva	nced
 ✓ Auto select solver Solver: Stationary Time dependent Eigenvalue Parametric Stationary segregated Parametric segregated 	Times: Relative tolerance: Absolute tolerance: Allow complex numbers Linear system solver Linear system solver: Direct Preconditioner:	0:0.001162791:0.06976744 0.01 0.0010 (UMFPACK)
Adaptive mesh refinement Optimization	Matrix symmetry: Auton	Settings
		OK Cancel Apply Help

ΕΙΚΟΝΑ 50 - ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΛΥΤΗ ΤΙΜΕ DEPENDENT

Αποτελέσματα:

Μετατόπιση

Για να δούμε πως μεταβάλλεται η μετατόπιση σε σχέση με το χρόνο, επιλέγουμε σαν σημείο αναφοράς το ελεύθερο άκρο στην μέση της πλάκας (χ=0,2m, y= 0,0006m). Όπως ήταν αναμενόμενο, μετά από λίγα κλάσματα του δευτερολέπτου, η πλάκα ακολουθεί την ταλάντωση της εξωτερικής δύναμης που ασκήσαμε.

ΕΙΚΟΝΑ 51 - ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΗ ΣΗΜΕΙΟΥ X=0.2, Y=0.0006 ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΧΡΟΝΟ

Ενώ η συνολική μετατόπιση κατά μήκος της μέσης της πλάκας (x=0 \rightarrow 0,2m, y=0,0006) φαίνεται παρακάτω:

Είκονα 52 - Σύνολική μετατοπίση επιφανείας y=0,0006 σε σχέση με το χρόνο

Στη συνέχεια, για το διάγραμμα τάσεων von Mises και Tresca, επιλέγουμε να δούμε πως διαμορφώνονται οι τιμές των τάσεων στην πάνω επιφάνεια της πλάκας (επιφάνεια: $\chi=0\rightarrow0,2m$, y=0,0012m) καθώς στην πάνω και στην κάτω επιφάνεια εμφανίζονται οι μέγιστες τιμές των τάσεων.

ΕΙΚΟΝΑ 53 - ΤΑΣΕΙΣ VON MISES ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ Υ=0,0012 ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΧΡΟΝΟ

ΕΙΚΟΝΑ 54 - ΤΑΣΕΙΣ TRESCA ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ Υ=0,0012 ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΧΡΟΝΟ

Το ηλεκτρικό δυναμικό και το ηλεκτρικό πεδίο, μεταβάλλονται με το χρόνο ως ακολούθως:

ΕΙΚΟΝΑ 55 - ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ Υ=0,0012 ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΧΡΟΝΟ

ΕΙΚΟΝΑ 56 - ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΠΕΔΙΟΥ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ Υ=0,0012 ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΧΡΟΝΟ

43

Ενώ λοιπές χρήσιμες μονάδες μεταβάλλονται με το χρόνο ως ακολούθως:

7. <u>Μελέτη μοντέλου 3d με πακτωμένη τη μία πλευρά</u>

Στη συνέχεια, και για να δούμε καλύτερα πως συμπεριφέρεται η σύνθετη πλάκα με τα πιεζοηλεκτρικά στοιχεία, σχεδιάσαμε εκ νέου την πλάκα σε 3d καθώς η ανάλυση σε τρείς διαστάσεις θα μας έδινε ασφαλώς μια πιο ξεκάθαρη εικόνα του πώς θα παραμορφωνόταν η πλάκα μας. Δυστυχώς το comsol δεν μπορούσε να εξάγει αποτελέσματα εάν διατηρούσαμε και τις 6 επιφάνειες (λόγω του πολύ μεγάλου πλάτους και μήκους αλλά πολύ μικρού ύψους, η επίλυση διαρκούσε πολλές ημέρες ενώ στο τέλος αδυνατούσε να ολοκληρωθεί η επίλυση), επανασχεδιάσαμε την πλάκα διατηρώντας τις δύο επιφάνειες πιεζοηλεκτρικών στοιχείων αλλά τις 4 επιφάνειες Τ300/976 τις μετατρέψαμε σε μία ισοδύναμη (με διαστάσεις όπως ίδιες με τις 4 επιφάνειες μαζί).

ΕΙΚΟΝΑ 59 - ΣΧΕΔΙΑΣΗ ΣΤΟ COMSOL ΤΗΣ ΠΛΑΚΑΣ ΣΕ ΤΡΕΙΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

Για τις συνοριακές συνθήκες καθώς και τις ιδιότητες του υλικού χρησιμοποιήσαμε ότι και στο δισδιάστατο μοντέλο μας παραπάνω (για ελεύθερη πλάκα αλλά και για πλάκα με πακτωμένη την μία πλευρά αντίστοιχα). Την πάνω πλευρά του κάθε πιεζοηλεκτρικού στοιχείου την θέτουμε zero charge symmetry ενώ την κάτω επιφάνεια Ground.

Θα γίνουν δύο επιλύσεις όπως και στο δισδιάστατο μοντέλο μας, μία με πακτωμένη τη μία πλευρά και μία για ελεύθερη πλάκα.

<u>Δημιουργία πλέγματος διακριτοποίησης στο COMSOL</u>

Το πλέγμα της διακριτοποίησης στο Comsol δημιουργείται είτε με τις προεπιλογές του προγράμματος είτε με τρόπο που εισάγει ο χρήστης. Με την αρχική διακριτοποίηση (προεπιλογές Comsol) το comsol δεν μπορούσε να εξάγει αποτελέσματα λόγω του πολύ μεγάλου όγκου δεδομένων προς επεξεργασία. Επομένως, από την επιλογή του Comsol Refine Mesh μειώναμε σταδιακά τον αριθμό στοιχείων και βαθμών ελευθερίας πραγματοποιώντας κάθε φορά επίλυση εκ νέου μέχρι να μπορέσουμε να εξάγουμε λύση έστω και με μειωμένη ακρίβεια.

Τελικώς, η κατασκευή διακριτοποιείται σε 172.060 τετραεδρικά στοιχεία και συνολικά ορίζονται 1.037.496 βαθμοί ελευθερίας (DOF).

Mach Chabistics	×
Mesil Statistics	A
Global Subdomain Boundary	Edge Point
Extended mesh:	
Number of degrees of freedom:	1037496
Base mesh:	
Number of mesh points:	38582
Number of elements:	172060
Tetrahedral:	172060
Prism:	0
Hexahedral:	0
Number of boundary elements:	77719
Triangular:	77719
Quadrilateral:	0
Number of edge elements:	1337
Number of vertex elements:	16
Minimum element quality:	0.0243
Element volume ratio:	0.0029

Είκονα 60 - Στοιχεία Διακριτοποίησης Πλακάς

ΕΙΚΟΝΑ 61 - ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΠΛΕΓΜΑΤΟΣ ΔΙΑΚΡΙΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

ΕΙΚΟΝΑ 62 - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΛΕΓΜΑΤΟΣ ΔΙΑΚΡΙΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΤΩ ΠΙΕΖΟΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ

ΕΙΚΟΝΑ 63 - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΛΕΓΜΑΤΟΣ ΔΙΑΚΡΙΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΟΞΙΚΟΥ ΓΡΑΦΙΤΗ Τ300/976

ΕΙΚΟΝΑ 64 - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΛΕΓΜΑΤΟΣ ΔΙΑΚΡΙΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΆΝΩ ΠΙΕΖΟΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ

Επίλυση για Σύνθετη πλάκα με πακτωμένη την μία πλευρά

Για την επίλυση, επιλέγουμε από την επιλογή Solver Parameters του Comsol σαν επιλυτή την επιλογή Eigenfrequencies (Ιδιοσυχνότητες), όπως φαίνεται στην παρακάτω εικόνα, ενώ αλλάζουμε τον αριθμό των ιδιοσυχνοτήτων από 6 σε 10.

Solver Parameters		×
Analysis: Eigenfrequency Auto select solver Solver: Stationary Time dependent Eigenfrequency Parametric Stationary segregated	General Eigenfrequency Adaptive Adva Eigenfrequency Desired number of eigenfrequencies: Search for eigenfrequencies around: Linear system solver Linear system solver: Direct (SPOOLES) Preconditioner:	anced
Parametric segregated Adaptive mesh refinement Optimization	Matrix symmetry: Automatic	Settings
	ОК	Cancel Apply Help

Εικόνα 65 - Στοιχεία Επιλύτη Ιδιόσυχνοτητών

Παρακάτω εμφανίζονται τα αποτελέσματα της συνολικής μετατόπισης της πλάκας για κάθε μία από τις 10 ιδιοσυχνότητες που μας έδωσε σαν αποτέλεσμα το Comsol:

Eikona 66 - Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 2,455χ10⁻⁷μ) για 1st mode → 34,463447Hz

Eikona 67 - Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίξης (μαχ 3,269x10⁻⁷m) για 2nd mode → 81,896365Hz

Eikona 68 - Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (max 3,21x10⁻⁷m) για 3rd mode → 208,630502Hz

Eikona 69 - Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 1,153χ10⁻⁷μ) για 4τη μοde → 268,940931Hz

Eikona 70 - Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 1,115χ10-⁷μ) για 5τη μοde → 300,936439Hz

Είκονα 71 - Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 6,246χ10⁻⁸μ) για 6τη μοde → 527,67194Hz

Eikona 72 - Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 1,186χ10⁻⁷μ) για 7τη μοde → 609,618941Hz

Eikona 73 - Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 1,649χ10-⁷μ) για 8τη μοde → 629,461916Hz

Είκονα 74 - Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 1,585x10⁻⁷μ) για 9τη μοσε → 702,783202Hz

Είκονα 75 - Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 2,083χ10⁻⁷μ) για 10τη μοde → 913,307476Hz

ſ

8. Μελέτη μοντέλου 3d με ελεύθερη πλάκα

Στη συνέχεις, από τα boundary settings του Comsol, θα αλλάξουμε τις πλευρές της πλάκας που είχαμε πακτωμένες σε ελεύθερες και θα επαναλάβουμε την επίλυση.

Για την επίλυση, επιλέγουμε από την επιλογή Solver Parameters του Comsol σαν solver Eigenfrequencies, όπως φαίνεται στην παρακάτω εικόνα, ενώ αλλάζουμε τον αριθμό των ιδιοσυχνοτήτων από 6 σε 12.

Solver Parameters	×
Analysis: Eigenfrequency Auto select solver Solver: Stationary Time dependent Eigenfrequency Parametric Stationary segregated Parametric segregated	General Eigenfrequency Adaptive Advanced Eigenfrequency Desired number of eigenfrequencies: 12 Desired number of eigenfrequencies around: 0 Linear system solver Inear system solver: Direct (SPOOLES) Preconditioner: Image: Conditioner in the system solver in the system solve
 Adaptive mesh refinement Optimization 	Settings Matrix symmetry: Automatic
	OK Cancel Apply Help

Εικόνα 76 - Στοιχεία Επιλύτη ιδιόσυχνοτητών

Παρακάτω εμφανίζονται τα αποτελέσματα της συνολικής μετατόπισης της πλάκας για κάθε μία από τις 12 ιδιοσυχνότητες που μας έδωσε σαν αποτέλεσμα το Comsol:

Είκονα 77- Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (max 1,342x10⁻⁶m) για 1st mode → 0,033745 Hz

Eikona 78 -Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 6,743x10⁻⁷μ) για 2nd mode → 0,043638 Hz

Eikona 79 - Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (max 5,354x10⁻⁷m) για 3rd mode → 0,044467 Hz

Eikona 80 - Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 2,933χ10⁻⁷μ) για 4τη μοde → 0,060588 Hz

Eikona 81 - Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 6,336χ10⁻⁸μ) για 5τη μοde → 0,094731 Hz

Eikona 82 - Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 9,594χ10⁻⁸μ) για 6τη μοde → 0,105606 Hz

Είκονα 83 - Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 1,648χ10⁻⁷μ) για 7τη μοde → 128,255614 Hz

Είκονα 84 - Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 5,313χ10⁻⁸μ) για 8τη μοde → 188,13449 Hz

Eikona 85 - Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 1,52x10⁻⁷μ) για 9τη μοde → 245,36465 Hz

Είκονα 86 - Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 8,185χ10⁻⁸μ) για 10τη μοde → 335,514686 Hz

Είκονα 87 - Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 9,223χ10⁻⁸μ) για 11τη μοde → 335,522128 Hz

Είκονα 88 - Διαγραμμα Σύνολικης μετατοπίσης (μαχ 1,994χ10⁻⁷μ) για 12τη μοσε → 606,831157 Hz

9. Συμπεράσματα / Προτάσεις για μελλοντική έρευνα

Μετά από διαδοχικές επιλύσεις, μπορέσαμε να κάνουμε μια ολοκληρωμένη ανάλυση της σύνθετης πλάκας μας, και αν δούμε πως θα ταλαντωθεί εάν ασκήσουμε πάνω της ημιτονοειδή δύναμη με συχνότητα κοντά στην 1^η ιδιοσυχνότητα της.

Δυστυχώς, η χρονική ανάλυση ήταν εφικτή μόνο για πλάκα σχεδιασμένη σε δύο διαστάσεις καθώς ο υπολογιστικός όγκος για την αντίστοιχη πλάκα τριών διαστάσεων έκανε την επίλυση αδύνατη.

Ακόμα και έτσι όμως, τα αποτελέσματα που εξάγαμε είναι πολύ χρήσιμα και μας βοήθησαν ιδιαιτέρως στο να καταλάβουμε πως συμπεριφέρεται η σύνθετη πλάκα που μελετήσαμε υπό την άσκηση ημιτονοειδούς δύναμης. Οι ιδιοσυχνότητες που υπολογίσαμε για όλες τις περιπτώσεις σύνθετων πλακών είναι πάρα πολύ χρήσιμα μεγέθη όταν έχουμε να κάνουμε με κατασκευές που ταλαντώνονται και δίνουν απαραίτητα στοιχεία στον σύγχρονο μηχανικό για πληθώρα εφαρμογών.

Σε επόμενες εργασία, θα μπορούσε να γίνει προσπάθεια μελέτης αντίστοιχης πλάκας με μικρότερες διαστάσεις όπου θα πιθανόν να ήταν εφικτή η επίλυση υψηλής ακρίβειας και για 3d μοντέλο.

Ιδαίτερο ενδιαφέρον θα είχε να γινότανε και μη γραμμική ή ελαστοπλαστική ανάλυση σε αντίστοιχη πλάκα, όπου θα μπορούσαμε να δούμε και εάν υπήρχε αποκόλληση κάποιας επιφάνειας ή θραύση.

10. <u>Βιβλιογραφία</u>

- Crawley E F and de Luis J 1987 Use of piezoelectric actuators as elements of intelligent structures
- 2. Im S and Atluri S N 1989 Effects of a piezo-actuator on a finitely deformed beam subjected to general loading
- 3. Lee C K 1992 Piezoelectric laminates: theory and experiment for distributed sensors and actuators *Intelligent Structural Systems* (Deventer: Kluwer)
- 4. Shen I Y 1995 Bending and torsional vibration control of composite beams through intelligent constrained layer damping treatments *Smart Materials and Structures*
- 5. Hwang W S and Park H C 1993 Finite element modelling of piezoelectric sensors and actuators
- 6. Chandrashekhara K and Agarwal A N 1993 Active vibration control of laminated composite plates using piezoelectric devices: a finite element approach *J. Intell. Mater. Syst. Struct.*
- Chandrashekhara K and Tenneti R 1995 Thermally induced vibration suppression of laminated plates with piezoelectric sensors and actuators *Smart Mater. Struct.*
- Tzou H S and Tseng C I 1990 Distributed piezoelectric sensor/actuator design for dynamic measurement/control of distributed parameter system: a piezoelectric finite element approach *J. Sound Vib.*
- 9. Ha S K, Keilers C and Chang F K 1992 Finite element analysis of composite structures containing distributed piezoceramic sensors and actuators
- 10. Ηλίας Κ. Παπαλάιος 2013 Προσομοίωση και Έλεγχος Ευφυών
 Πιεζοηλεκτρικών Κατασκευών με χρήση Σύγχρονων Υπολογιστικών
 Συστημάτων
- 11. Tzou H S and Zhong J P 1996 Spatially filtered vibration control of cylindrical shells *Shock Vib*.
- 12. Shi G and Atluri S N 1990 Active control of nonlinear dynamic response of space-frames using piezoelectric actuators *Comput. Struct.*

- 13. Kim S J and Jones J D 1991 Semi-active control of a composite beam using embedded piezoelectric actuators *Smart Struct. Mater., Winter Annu. Meeting ASME (Atlanta, GA)*
- 14. Pai P F, Nayfeh A H, Oh K and Mook D T 1993 A refined nonlinear model of composite plates with integrated piezoelectric actuators and sensors. *Int. J. Solids Struct*
- 15. Reddy J N 1997 Mechanics of Laminated Plates: Theory and Analysis. (Boca Raton, FL: Chemical Rubber Company)
- 16. Tiersten H F 1969 Linear Piezoelectric Plate Vibrations. (New York: Plenum)
- 17. Bathe K J 1987 Finite Element Procedures in Engineering Analysis. (Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall)
- 18. K Y Lam[†], X Q Peng[†], G R Liu[†] and J N Reddy[‡] 1997 A finite-element model for piezoelectric composite laminates
- Φουρνιανάκης Σ. Ιωάννης, «Μοντελοποίηση Θαλάσσιου Ενεργειακού Συλλέκτη με χρήση Πιεζοηλεκτρικής Τεχνολογίας και ανάλυση με μέθοδο των Πεπερασμένων Στοιχείων », 2015
- 20. Βασιλική Κόκκινου, «Ανάλυση και Μοντελοποίηση Μιας γέφυρας με Ενσωματωμένα Πιεζοηλεκτρικά Υλικά με τη μέθοδο των πεπερασμένων στοιχείων» (2015)
- 21. Metwally Emam, «Finite Element Analysis Of Composite Piezoelectric Beam Using Comsol»
- 22. Παπαντωνίου Γιάννης, Χασαπόπουλος Θάνος, «Ευφυείς αυτο-ελεγχόμενες και αυτο-επιδιορθώμενες κοχλιωτές συνδέσεις σε μεταλλικές κατασκευές» (2010)
- 23. Αγγελόπουλος Δημήτριος, "Σχεδιασμός κατακόρυφου δράπανου και δυναμική ανάλυση μέσω της μεθόδου πεπερασμένων στοιχείων", 2014
- 24. Δημητρης Σ. Βαρελης, «Ανάπτυξη Μεθόδου Πεπερασμένων Στοιχείων Για Την Επίλυση Της Συζευγμένης Μη-Γραμμικής Συμπεριφοράς Ευφυών Σύνθετων Πλακών Και Κελύφων Με Πιεζοηλεκτρικά Στοιχεία»
- 25. Dorina Popovici, Florin Constantinescu, Mihai Maricaru, Florea Ioan Hantila, Miruna Nitescu and Alexandru Gheorghe, «Modeling and Simulation of Piezoelectric Devices»